

רשומות

הצעות חוק

26 במאי 1980

1456

ל"א בסיון תש"ם

עמוד

228

חוק הפירושים, תש"ם-1980

243

חוק להארכת תוקף של תקנות-שעת-חירום (אבטחת מוסדות חינוך), תש"ם-1980

מ ב ו א

פקודת הפרשנות שבתוקף היום היא הנוסח החדש שנקבע בשנת תשי"ד—1954 לפקודת הפירושים, 1945. היא מיושנת וטעונה חידוש בפרטים מרובים כדי כך שנמצא מן הראוי לא להסתפק בתיקונים לה אלא לחוקק חוק חדש במקומה. החוק המוצע יהיה לעזר לפרשן, אבל יתירה מזו — הוא ישמש להנחות את המחוקק ומחוקק המשנה ולעזור להם בפירוט ההוראות שיתגו, והתוצאה תהיה הקלה הן בניסוח והן בהבנה. השם "חוק הפירושים" מוצע משום שהחוק אינו בותן כללי פרשנות אלא הגדרות ופירושים למונחים ולצורות תקיפת שונות.

בחוק ארבעה עיקרי חידושים:

1. תיקון הגדרות וסעיפי פרשנות קיימים;
2. מחיקת הגדרות וסעיפי פרשנות שנחיצותם הלפה;
3. הוספת הגדרות וסעיפי פרשנות שנחיצותן נתעוררה במשך הזמן;
4. העברת הוראות שאינן פרשניות לחוקים מתאימים אחרים.

החוק המוצע יחול גם על חיקוקים שניתנו לפני תחילתו, פרט למספר יוצאים מן הכלל, ופקודת הפרשנות תבוטל, חוץ מהוראות אחדות המיועדות לביטול בהצעות אחרות.

בין החידושים המוצעים ראוי במיוחד לציין את אלה:

- (1) המונח "תקנה" ייוחד להוראות בנות פעל תהיקתי, ושוב לא יהיה בעל המובן הרחב שיש לו לפי פקודת הפרשנות;
- (2) משמעות המונח "חוק" תורחב, והיא תכלול גם חוק עותמאני ודבר המלך במועצתו;
- (3) הגדרת "דין" תפושט להיות כל פרט מפרטי המשפט בישראל. נמצא שהפירוט המצוי בהגדרת דין בפקודת הפרשנות — אינו נחוץ, ובמחיקת הפירוט לא יהיה כדי לגרוע מהוראה כגון זו שלפיה "כל דין הוא כמפורסמות שאינן צריכות ראייה".

עם כל זאת, יישמרו המשמעויות הישנות של מונחים אלה בהופעתם בחיקוקים קיימים.

הוראות אלה של הפקודה יועברו לחוקים אחרים:

- (1) לחוק נכסי המדינה — סעיף 29 (אגרה, קנס וחילוט);
- (2) לפקודת הראיות — סעיפים 33 (הדין הוא כמפורסמות), 34 (רשומות — ראייה לכאורה) ו-36 (מסירה על ידי הוראה).

ואלה הוראות הפקודה שיפקעו:

- (1) שורה של הגדרות המפורטות בסוף דברי ההסבר לסעיף 3;
- (2) סעיפים 7 (מדידת מרחק), 8 (מספרה של שורה), 12 (ביטולו של חיקוק מבטל), 13 (ביטול ותמורה), 16(3) (מטרות כלליות ומיוחדות להתקנת תקנות), 16(5) (משמעות "החוק" בתקנות), 23 (סמכות למנות ממלא מקום זמני), 38 (חלוקת חיקוק) ו-40 (חיקוק מתקן יתפרש כאחד עם המתוקן).

ואלה חידושים אחרים שבחוק:

- (1) הגדרות חוקה, חלוט, יום, כדין או חוקי או כשר, משלח-יד, עבירת קנס, תאגיד;

(2) שינוי הגדרת חטא, כדי שתכלול עבירות אשר ענשן קנס בלבד שאינן עולה על 200 שקלים (במקום 200 לירות) (בכך תצומצם הגדרת עוון);

(3) שינוי הגדרת שנה וחודש, כדי שיוכלו בנסיבות מתאימות להיחשב לפי הלוח העברי;

(4) סעיפים 8 ("עד" - משמעו עד ועד בכלל), 9-10 (עבר והווה; חובה ורשות), 11 (לפי חיקוק - לרבות לפי תקנות לפיו), 13(ב) (סיום תקופה שנקרצבה במספר חדשים או שנים), 15 (סמכות ליתן פטור - כולו או מקצתו), 16 (משמעה של דרישה), 22 (סמכויות עזר לדיון), 23 (סמכות בהשגה ובערר), 24 (שמירת סמכויות וחובות).

החוק המוצע לא יחול בדרך כלל אלא על חיקוקים בלבד. תחולתו על חוזים היא נושא לסעיף 25(ד) לחוק החוזים (חלק כללי), תשל"ג-1973, המחיל על חוזים הוראות אחדות של פקודת הפרשנות. סעיף קטן זה יוחלף כדי להתאימו לחוק המוצע ולמבנהו, ואף יורחב כדי להחיל על חוזים גם את הוראות סעיפים 4, 8 ו-16 לנוסח החוק המוצע. מעתה לא יהיה צורך לפרש בסעיפי חוזים כי "אדם" בא לרבות תאגיד, כי "עד" פירושו עד ועד בכלל, וכי כאשר ניתנת לאחד הצדדים סמכות לדרוש מצד אחר - על הצד האחר לעשות את הנדרש.

חוק הפירושים, תש"ם-1980

פרק א': תחולה

1. חוק זה יחול על כל חיקוק, לרבות חיקוק-שניתן לפני תחילתו, והכל אם אין הוראה אחרת לענין הגדרתו ואם אין בענין הגדרתו או בהקשרו דבר שאינו מתיישב עם חוק זה.	תחולת החוק וסייגיה
2. מונח שהוגדר בחיקוק – משמעו כהגדרתו הן באותו חיקוק והן בתקנות שהותקנו לפיו, אם אין הוראה אחרת לענין הגדרתו ואם אין בענין הגדרתו או בהקשרו דבר שאינו מתיישב עם אותה הגדרה.	תחולת הגדרות שבחיקוק

פרק ב': פירוש מלים וביטויים

3. המלים והביטויים הבאים להלן – משמעותם כמפורש בצידם, וכל צורה דקדוקית הנגזרת מהם תתפרש לפי אותה משמעות: "ביטול", לענין דין – לרבות פגיעת תקפו; "בכתב" – לרבות בכל דרך אחרת של הצגת אותיות או ספרות בצורה הנראית לעין; "דין" – כל פרט מפרטי המשפט בישראל; "הוראת מינהל" – הוראה – לרבות מינוי, הודעה, מודעה וכיוצא באלה – שניתנה מכוח חוק והיא אינה כת-פעל תחיקתי; "הפרה", לענין דרישה או הוראה – אף אי-קיומה במשמע; "חוק" – חוק של הכנסת, פקודה של מועצת המדינה הזמנית, לרבות פקודה שניתנה לפני הקמת המדינה, דבר המלך במועצתו וחוק עותמאני;	משמעותם של מלים וביטויים

דברי הסבר

(ב) ניב שהוגדר בחוק והוכח בתקנות שהותקנו לפי אותו חוק, משמעותו בתקנות כמשמעותו בחוק, כל עוד אין בגוף הענין, או בהקשר, דבר הסותר אותה משמעות או שאינו מתיישב עמה. 3 סעיף 3 הרישה של הסעיף המקביל, סעיף 1, בספר דת הפרשנות, קבעה כך: "בפקודה זו, ובכל חיקוק שהוא בר-תוקף כיום, ובכל חיקוק שיינתן מכאן ואילך, יתפרשו כל מלה וניב שב-סעיף זה כאמור בצדו להלן: הרטרואקטיביות האמורה בפקודה כאן – אמורה בחוק המוצע בסעיף 1 לעיל, וביתר הרהבה. ענין הצור רות הדקדוקיות האמור בחוק כאן – אמור בפקודה בסעיף 9(א) סיפה: ראה דברי הסבר לסעיף 2. המתחים "ביטול", "בכתב" ו"דין" הוגדרו בפקודת הפרשנות כך: "ביטול", של דין – לרבות ביטולו של חלק ממנו, ולרבות הוראה שעל פיה או מכוחה חדל הדין או חלק ממנו להיות בר-תוקף;	1 סעיף התחולה של כל החוק המוצע על חיקוקים שניתנו לפני תחילתו – יש לה סייגים כמפורט בסעיף 35(א). הוראה מקבילה לסעיף זה נמצאת בספר דת הפרשנות ברישה לסעיף 1 (ראה דברי הסבר לסעיף 3 להלן). 2 סעיף ניתנת כאן הוראה כללית לענין הגדרות שיגידר המחוקק ומחוקק המשנה. מצד אחד, מה שמוגדר בחיקוק מוגדר לגבי תקנות המותקנות לפיו מצד אחר קיימים לכך סייגים הכלליים: תוראה אחרת לענין הגדרתו, ודבר שבענין הגדרתו או בהקשרו שאינו מתיישב עם אותה הגדרה. סייגים אלה חלים לא רק כשבאים לפרש תקנות אלא גם כשבאים לפרש את החיקוק עצמו. הוראה מקבילה להוראה זו מצויה בסעיף 9 לפקודת הפרשנות בלשון זו: 9. (א) מלים וניבים שהוגדרו בחיקוק, ופקודה זו בכלל, משמעותם כהגדרתם כל עוד אין בגוף הענין, או בהקשר, יבר הסותר אותה משמעות או שאינו מתיישב עמה; וכל זניי צורה דקדוקיים שלהם וכל ניב כיוצא בהם יתפרשו ול דרך זו.

"חוקה" – חוקה הניתנת לסתירה;

"חטא" – עבירה שענשה מאסר לא יותר מחודש אחד, ואם ענשה קנס בלבד – לא יותר ממאתיים שקלים;

"חיקוק" – חוק או חקנה;

"חלוט" – לענין פסק דין או החלטה של בית משפט – שאין עליהם ערעור או ערר עוד; "יום" – תקופה מחצות הלילה עד חצות הלילה שלאחריה, ואם צויין יום לפי הלוח העברי בלבד – משקיעת החמה עד שקיעת החמה שלאחריה;

"ישראל" או "המדינה" – לרבות מימי החופין שלה;

"כדין", "חוקי", "כשר" – כל שהוא על פי דין או שאין עליו איסור כדין;

"מחוז" – אחד המחוזות המינהליים ששטח המדינה מחולק להם בידי הממשלה על פי חוק;

דברי הסבר

פרסום הטעם החדש לפקודה זו, תהא משמעותה כמשמעות שהיתה נודעת לה אלמלא הטעם החדש; ראה הסבר במבוא, וראה סעיף 35(א)(1).

הגדרת "חוקה" מוצעת כדי לחייב את מנסחי החוקים לומר במפורש אם כוונתו שחוקה לא תהיה ניתנת לסתירה.

"חטא" מוגדר בפקודת הפרשנות כך:

"חטא" – עבירה שדינה מאסר של לא יותר מחודש ואם דינה קנס בלבד – קנס של לא יותר ממאתיים לירות;

כאמור במבוא, ההרחבה המוצעת בהגדרת חטא מצמצמת באותה מידה את גדרו של "עון".

"חיקוק" הוגדר בפקודת הפרשנות כך:

"חיקוק" – כל חוק וכל תקנה בין שניתנו לפני תחילת תקפה של פקודה זו ובין שניתנו לאחריה; אולם מקום שהמלה "חיקוק" באה בפקודה או בתקנה שניתנו לפני תחילת תקפה של פקודה זו, תהא משמעותה כמשמעות שהיתה נודעת לה אלמלא פקודה זו;

כפי שנובע מההגדרות המוצעות לחוק ולתקנה, יוצא מוגדר חיקוק תקנות שאינן בנות פעל תחיקתי, ורכנסו אליו דברי המלך במועצתו וחוקים עותמאניים; אולם ראה סעיף 35(א)(1).

הגדרת "חלוט" היא חידוש, שלפיו לא יהיה צורך להגדיר בחוקים השונים מהו פסק דין חלוט; המונח הדר מה "סופי" לא יוגדר, אך אפשר להניח כי במשך הזמן יובן שהוא מתכוון להכרעה הסופית של בית המשפט שד בענין, ללא קשר לשאלה אם היא חלוטה אם לאו.

הגדרת "יום" אף היא חידוש, חידוש זהיר, הפותח פתח לחישוב מערב עד ערב כשמדובר ביום לפי הלוח העברי בלבד.

הגדרת "ישראל" או "המדינה" מוסיפה בלשון המוצע גם בפקודת הפרשנות.

"בכתב" – לרבות בדפוס, בליתוגרפיה, במכונת כתיבה, בצילום ובכל דרך אחרת של הצגת מלים או ספרות, או העתקתן, בצורה הנראית לעין;

"דין" – לרבות כל אחד מאלה:

(1) חיקוק;

(2) אקט של הפרלמנט הבריטי או חלק ממנו, ודבר המלך במועצה או חלק ממנו, בין שניתנו לפני תחילת תקפה של פקודה זו ובין שניתנו לאחריה, וכפי תקפם בארץ ישראל לפני הקמת המדינה או כפי תקפם במדינה;

(3) צווים, תקנות, כללים, חוקי עזר, מוסרים, הוראות, הודעות וכל מסמך אחר, שניתנו מכוח "דין" כמשמעותו בפסקה (2) של הגדרה זו, בין לפני תחילת תקפה של פקודה זו ובין לאחריה, ואינם בגדר חיקוקים, וכפי תקפם בארץ ישראל לפני הקמת המדינה או כפי תקפם במדינה;

(4) דיונים עותומניים, דיונים דתיים בין שבכתב ובין שבעל-פה, דיוני המשפט המקובל ועקרתי היושר של אנגליה, כפי תקפם בארץ ישראל לפני הקמת המדינה או כפי תקפם במדינה.

לענין "דין" ראה הסבר במבוא.

הגדרת הוראת מינהל היא חידוש הנובע מצמצום המתח "תקנה". היא נחוצה במיוחד לצורך סעיף 20 להלן. ההגדרה המקבילה להגדרת "הפרה" בפקודת הפרשנות היא זו:

"עבור" או "הפרה", לענין דרישה או תנאי שנקבעו בחיקוק, או בכל היתר, רשיון או הרשאה אחרת, שניתנו לפי חיקוק – אף אי-קיום במשמע.

"חוק" מוגדר בפקודת הפרשנות כך:

"חוק" – דבר חיקוק של הכנסת ולרבות כל פקודה; אולם מקום שהמלה "חוק" באה בחיקוק שניתן לפני

"מיטלטלין" או "טובין" – נכסים מוחשיים שאינם מקרקעין;
 "מימי חופין" – רצועת ים פתוח לאורך חופי המדינה, ברוחב ששה מילין מנקודת שפל המים שבחוף;
 "מקרקעין" – קרקע, כל הבנוי עליה והנטוע בה וכל דבר אחר המחובר אליה חיבור של קבע, זולת מחוברים הניתנים להפרדה;
 "משלה יד" – עיסוקו של אדם המשמש לפרנסתו;
 "נציג היועץ המשפטי לממשלה" או "בא כוח היועץ המשפטי לממשלה" – פרקליט בפרקליטות המדינה על שלוחותיה או מי שהיועץ המשפטי לממשלה הסמיכו להיות נציגו או בא-כוחו;
 "נקבע" – נקבע בחיקוק שבו מצויה מלה זו או בהוראה שניתנה לפיו;
 "עבירה" – מעשה, מחול או נסיון שדינם ענישה בפלילים;

ד ב ר י ה ס ב ר

הגדרת "משלה יד" מתבקשת לאור המקומות הרבים שבהם מופיע המונח הזה או מונח קרוב אליו (כגון עיסוק, התעסקות, מקצוע, מקור פרנסה). תחביב וכדומה – לא יהיו בגדר משלה יד.

בפקודת הפרשנות הופיעה הגדרה זו:

"בא כוח, או נציג של היועץ המשפטי לממשלה" – פרקליט המדינה, משנהו או סגניו, פרקליטי מחוז או סגניהם, פרקליטי נפה וכל מי שהיועץ המשפטי הסמיכו להיות בא כוחו או נציגו.

מוצע לתת עדיפות ללשון "נציג" בהקשר זה, ולתת את ההגדרה בניסוח יותר כוללני.

בפקודת הפרשנות הוגדר המונח "נקבע" כך:

"נקבע" – נקבע בחוק שבו מצויה מלה זו או בתקנות שניתנו לפיו.

מוצע שההגדרה תחול – גם להלכה – על שימוש המונח "נקבע" גם בחיקוק שאינו חוק. מצד אחר, מכיון שגדר "תקנה" יצומצם לפי המוצע בחוק זה, מוצע לנקוט לשון "הוראה" בהגדרה זו.

הגדרת "עבירה" בפקודת הפרשנות היא בהגדרתה המוצעת כאן, חוץ מהמלה "פלילים", המוצעת כאן כדי להבטיח הבהנה בין ענישה בבית משפט לבין ענישה אחרת, כגון קנס שמטיל פקיד השומה לפי דיני מס הכנסה, או קנס שמטילה ועדת קנסות לפי דיני מועצות הייצור החקלאי.

מוצע להגדיר "עבירת קנס", היינו לא כל עבירה שקבוע בצדה קנס אלא עבירה שאפשר לתת לנאשם בה ברירה לא להופיע למשפט אם ישלם קנס – בדרך כלל בכנק הדואר – בשיעור שנקבע ושהוא בדרך כלל פחות בהרבה מהמקסימום הקבוע לעבירה. משמעות זאת מקובלת כבר בחוקים רבים למדי – ביניהם חוק סדר

הגדרת "כדין", "חוקי", "כשר" – היא חידוש, הבא להבהיר ניבים המקובלים על המחוקק.

"מחוז" מוגדר בפקודת הפרשנות כך:

"מחוז" – אחד המחוזות המינהליים ששטח המדינה מחולק להם על פי חיקוק.

מוצע להדגיש כי מחוז סתם הוא מחוז שקבעה הממשלה לפי סמכותה בחוק. סמכות זאת אמורה כיום בסעיף 3 לפקודת סדרי השלטון והמשפט, תש"ח-1948.

הגדרת "מיטלטלין" או "טובין" בפקודת הפרשנות מנוסחת כך:

"מיטלטלין" או "טובין" – נכסים מוחשיים, חוץ מ"מקרקעין; אולם מקום שהמלה "מיטלטלין" או "טובין" באה בחיקוק שניתן לפני תחילת חוק המיטלטלין, תש"א-1971, תהא משמעותה כמשמעות שהיתה נודעת לה אילולא החוק האמור.

ראה סעיף 35(א)(2) להלן.

"מימי חופין" מוגדרים בפקודת הפרשנות כך:

"מימי חופין" – כל חלק מן הים הפתוח שעל חופי המדינה, המצוי ששה מילין ימיים מנקודת שפל המים שבחוף.

השינויים אינם מהותיים.

הגדרת "מקרקעין" בפקודת הפרשנות מנוסחת כך:

"מקרקעין" – קרקע, כל הבנוי והנטוע עליה וכל דבר אחר המחובר אליה חיבור של קבע, זולת מחוברים הניתנים להפרדה; אולם מקום שהמלה "מקרקעין" באה בחיקוק שניתן לפני תחילת חוק המקרקעין, תשכ"ט-1969, תהא משמעותה כמשמעות שהיתה נודעת לה אלמלא החוק האמור.

ראה סעיף 35(א)(3) להלן.

"עבירת קנס" – עבירה אשר מכוח החוק אפשר לתת לנאשם בה ברירה, במקום להישפט עליה בפלילים, לשלם קנס הקבוע בחוק, על-מנת שייראה כאילו הודה באשמה בפני בית המשפט והורשע ונשא את ענשו;

"עובד ציבורי" או "עובד הציבור" – מי שהוטל עליו תפקיד בעל אופי רשמי או הממלא תפקיד כזה;

"עוון" – עבירה שענשה חמור משל חטא וקל משל פשע;

דברי הסבר

"שנת כספים" הוגדרה בפקודת הפרשנות כך:
"שנת כספים" – שנים עשר החדשים המסתיימים בשלושים ואחד במרס של כל שנה."

ההגדרה המוצעת מתייחסת גם לתחילתה של שנת כספים.

לפי הגדרת "תאגיד" לא יהיה צורך לומר, בכל חוק המקיים רשות ממלכתית או גוף משפטי אחר, שהם יהיו כשרים לחיובים ולכוחות ולפעולות משפטיות, אלא די יהיה לנקוט לשון תאגיד.

בפקודת הפרשנות קיימת הגדרת "הצהרה בשבועה" בלשון זו:

"הצהרה בשבועה" – לרבות מסמך שבאו עליו הן צדק או הצהרה מפי אדם שהותרו לו, על פי דין, הן צדק או הצהרה במקום שבועה."

מוזמן שנתקבל חוק לתיקון פקודת העדות, תשס"ז-1955, פחתה הצהרות בשבועה ובהן צדק ורבו תצהירים שניתנו לאחר אזהרה למצהיר "כי עליו להצהיר את האמת וכי יהא צפוי לענשים הקבועים בחוק אם לא יעשה כך" – וכן רבו התיקונים הנוקטים לשון "תצהיר" מוצע איפוא שהחוק יגדיר תצהיר במקום שיגדיר הצהרה בשבועה.

בפקודת הפרשנות מוגדרת "תקנה" כך:

"תקנה" – תקנה, כלל, חוק עזר, מנשר, אכרות, צו, הוראה, הודעה, מודעה, או מסמך אחר, שניתנו מאת כל רשות בארץ ישראל או בישראל, בין לפני תחילת תקפה של פקודה זו ובין לאחריה, מכוח חוק, או מכוח אקט של הפרלמנט הבריטי או מכוח דבר-המלך במועצה, לרבות צו, הוראה, הודעה, מודעה או מסמך אחר שניתנו על יסוד תקנה, כלל או חוק עזר כאמור. אולם מקום שהמלה "תקנה" באה בחיקוק שניתן לפני תחילת תקפה של פקודה זו, תהא משמעותה כמש" מצות שהיתה נודעת לה אלמלא פקודה זו."

ראה הסבר במבוא, וראה סעיף 35(א)(1) להלן, הגי דרת "הוראת מינהל" לעיל יש בה מעין פיצור על הקיצור הדרסטי בהגדרת "תקנה".

כפי שצויין במבוא, מוצע כי מספר ניכר של הגדרות המצויות בסעיף 1 לפקודת הפרשנות לא יבואו בחו המוצע, וזאת מחמת שנוצרותן חלפה, ואלה הן:

הדין הפלילי, פקודת העיריות ופקודת המועצות המקומיות – ומקומה יכירנה בחוק הפירושים.

בפקודת הפרשנות הופיעה הגדרה של "עובד ציבורי" או "משרד ציבורי" בלשון זו:

"עובד ציבורי" או "משרד ציבורי" – לרבות כל עובד או משרד שהוטלו עליהם תפקידים בעלי אופי רשמי, או הממלאים תפקידים כאלה, בין שהם נתונים לפיקוחה הישיר של הממשלה ובין אם לאו."

נמצא שאין צורך להגדיר "משרד ציבורי", באשר המונח אינו רוח, ואף אין צורך לומר במפורש כי גם מי שאינו נתון לפיקוחה הישיר של הממשלה יכול שיהיה עובד הציבור.

הגדרת "עוון" המוצעת שונה רק במעט מזו שבפקודת הפרשנות. חו לשונה:

"עוון" – עבירה שהיא חמורה מחטא וקלה מפשע; הגדרת "פשע" בפקודת הפרשנות נוסחה כך:

"פשע" – עבירה שדינה, אף באין הוכחה על חיוב קודם בדין, מוות או מאסר שלמעלה משלוש שנים; מוצע לא לשמור את הרעיון הגלום בביטוי "אף באין הוכחה על חיוב קודם בדין".

הגדרת "קונסול" או "נציג קונסולרי" המוצעת שונה מההגדרה שבפקודת הפרשנות רק בהשמטת המלים "אותה שעה" המופיעות שם אחרי "המוסמך".

"רשות מקומית" מוגדרת בפקודת הפרשנות כך:

"רשות מקומית" – עיריה, מועצה מקומית או רשות כיוצא באלה, שנתכוננו בכוח חוק בר-תוקף אותה שעה, הקובע הוראות בדבר הקמת רשות שלטון מקומי."

מכיון שכבר היו מי שעוררו שאלות שמא גופים כגון רשויות ניקון ומועצות דתיות הם בגדר רשות מקומית, מוצע לקבוע במדויק מה הן רשויות מקומיות דרך כלל, ולא יבוא גוף אחר בגדר זה אלא לפי הוראה מפורשת של המחוקק.

בהגדרת "שנה" ו"חודש" הסיפה היא הירוש המוצע בחוק זה. הם ימנו לפי הלוח העברי אם צויינה תחילת תקופתם או סופה לפי הלוח העברי בלבד, ורק אם צויינה כך.

"פשע" – עבירה שענשה מוות או מאסר שלמעלה משלוש שנים;

"קונסול" או "נציג קונסולרי" – קונסול כללי, קונסול, סגן קונסול וכל המוסמך למלא תפקידו של אחד מאלה, וכן סוכן קונסולרי;

"רשות מקומית" – עיריה, מועצה מקומית, ועד מקומי או איגוד ערים;

"שנה" ו"חודש" – לפי הלוח הגרגוריאני, ואם צוויינה תחילת תקופתם או סופה לפי הלוח העברי בלבד – לפי הלוח העברי;

דברי הסבר

"מכר" – לרבות חליפין, מיר, הצעה למכירה או הצגה למכירה;

"מנדט" – המנדט על ארץ ישראל שמועצת חברי הלאומיים אישרה אותו והגדירה תנאיו ביום עשרים וארבעה ביולי 1922;

"מנשר" או "אכרזה" – מנשר או אכרזה שניתנו מאת הממשלה או על פיה;

"מסירה לדין" – החלטה להעמיד לדין על פי כתב אישום;

"מפקד" – בכלי טיס – מי שכידו אותה שעה השליטה על כלי שיט או מי שממנה עליו אותה שעה;

"מפקח כללי של המשטרה" – לרבות סגן המפקח הכללי של המשטרה;

"נציב בתי הסוהר" – לרבות סגן נציב בתי הסוהר;

"ענת" – לענין עבירה – קנס, מאסר או כל ענישה אחרת;

"פרק" – פרק של החיקוק שבו מצויה מלה זו; הוא הדין לגבי "חלק", "סימן", "סעיף" ו"תוספת", הכל לפי הענין; "סעיף קטן" – סעיף קטן של הסעיף בו מצויה מלה זו;

"פקודה" – כל פקודה שניתנה מאת מועצת המדינה הזמנית וכל פקודה שניתנה כדון בארץ ישראל לפני הקמת המדינה, ופקודה זו בכלל: אולם מקום שהמלה "פקודה" באה בחיקוק שניתן לפני תחילת תקפה של פקודה זו, תהא משמעותה כמשמעות שהיתה נודעת לה אלמלא פקודה זו; (לענין הגדרה זו ראה סעיף 35(א)(1) להלן).

"צוואה" – לרבות סמפח צוואה;

"צוות" –

(1) לענין כלי שיט – קברניט, חובל, נווט, מכונאי, מטיף, עובד הסיפון וכל העוסק בהשטת כלי השיט וכל המשרתו;

(2) לענין כלי טיס – מפקד, טייס, נווט, מהנדס טיס וכל העוסק בהטסת כלי הטיס וכל המשרתו;

"קברניט" – מי שבידו השליטה על ספינה או על אניה, או מי שממנה עליה אותה שעה, להוציא נווט ורב חובל-גמל;

"אניה" או "ספינה" – כל כלי המשמש בשיט ואינו מונע במשטחים או במשוטי דהף בלבד;

"בית" – לרבות כל בית, חלק מבית, וכל בנין או מבנה אחר, שאנוש דר בהם או תופש איתם, בזכות עצמו או בדרך אחרת, אם ביום ואם בלילה, או שנועדו לדירה או לתפשה כגון זו, ובין שכולם מעל לפני הקרקע ובין שכולם או מקצתם מתחת לפני הקרקע;

"בית משפט" – כל בית משפט בן-סמך לשפוט בישראל;

"בית משפט לערעורים אזרחיים" – בית המשפט העליון כשהוא יושב בבית משפט לערעורים אזרחיים;

"בית משפט לערעורים פליליים" – בית המשפט העליון כשהוא יושב בדין בבית משפט לערעורים פליליים;

"חתימה" – באדם שאינו יכול לכתוב שמו – לרבות "סימן";

"ייבוא" – הבאה או גרם הבאה לישראל, בים, ביבשה או באויר;

"יורד ים" – לרבות כל אדם העוכד בספינה או המועסק בה בכל תפקיד שהוא, חוץ מקברניט ומונט וחוץ מחניף הקשור בחוזה ורשום כראוי;

"ייצוא" – הוצאה או גרם הוצאה מישראל, בים, ביבשה או באויר;

"כלי טיס" – כל מכתת טיס, דאון, ספינת-אויר או כדור פורח, בין מחובר ובין שאינו מחובר;

"כלי שיט" – אניה, ספינה, סירה, אסדה וכל כלי אחר העשוי לשיט;

לירה – לירה ישראלית;

מדפיס ממשלתי – המדפיס הממשלתי של ישראל, ולענין חיקוק או לענין מסמך של המדינה – אף כל מדפיס אחר שהממשלה הרשתה אותו, דרך כלל או במיוחד, להדפיס אותו חיקוק או מסמך, וכל חיקוק או מסמך כאמור הנתון כנדפס על ידי המדפיס הממשלתי או על ידי מדפיס אחר שהורשה לכך כאמור, יראהו כאילו נדפס כך אם לא הוכח היפוכו של דבר; מזכיר הממשלה – הפקיד שנתמנה על ידי הממשלה להיות מזכיר הממשלה; אודעה לרבים – הודעה של הממשלה, או מטעמה, שאינה בת-פעל תחיקתי ותפרסמה ברשומות;

"שנת כספים" – תקופה מאחד באפריל של שנה פלונית עד שלושים ואחד במרס של השנה שלאחריה;

"תאגיד" – גוף משפטי, כשר לחיובים, לזכויות ולפעולות משפטיות;

"תצהיר" – הצהרה בכתב שניתנה ואומתה באחת הדרכים הקבועות לכך בחיקוק;

"תקנה" – הוראה שניתנה מכוח חוק והיא בת-פעל תחיקתי.

4. מקום שמדובר באדם – אף חבר-בני-אדם כמשמע, בין שהוא תאגיד ובין שאינו תאגיד.

5. האמור בלשון יחיד – אף לשון רבים כמשמע, וכן להפך. יחיד ורבים

6. האמור בלשון זכר – אף לשון נקבה כמשמע, וכן להפך. זכר ונקבה

7. המלים "או", "אחר" או "בדרך אחרת" – להכדיל מן המפורט שלפניהן הן באות ולא להקיש לו, זולת אם יש עמן המלה "דומה" או "כיוצא בזה" או ביטוי אחר שמשמעו היקש. הכלל אינו מעין הפרט דוקא

8. הביטוי "עד..." לענין זמן או לענין מובאה – משמעו עד ועד בכלל. "עד..."

ד ב ר י ה ס כ ר

סעיף 4 סעיף זה מקביל להגדרת "אדם" שבסעיף 1 לפקודת הפרשנות, שלשונה כך:

"אדם" – לרבות חברה או התאחדות או חבר בני אדם, בין שהם מואגדים ובין שאינם מואגדים;

סעיפים 5 ו-6 הפורשנות, אשר כותרתו "מספר ומין, חו לשונו:

2. כל האמור בחיקוק בלשון יחיד, אף הרבים במשמע, וכן להיפך, וכל האמור במין זכר, אף מין נקבה כמשמע; והוא כשאין באותו חיקוק הוראה מפורשת אחרת ואין בגוף הענין, או בהקשר, דבר שאינו מת-יישב עם משמעות זו.

סעיף 7 סעיף זה מקביל לסעיף 3 לפקודת הפרשנות, אשר זו לשונו:

3. המלים "או", "אחר" או "בדרך אחרת", כשהן באות בחיקוק ואין כוונה אחרת משתמעת – להכדיל הן באות ולא להקיש, אלא אם יש בצדן המלה "דומה" או מלה אחרת שמשמעה היקש.

סעיף 8 סעיף זה מרחיב ומפתח את האמור בסעיף 11 לפקודת הפרשנות, שכותרתו "הפותר הסוגר בכלל המובא", חו לשונו:

11. כל מקום בחיקוק המתאר או המציין קטע של חיקוק, יתפרש כאילו הוא כולל את המלים, הסעיפים ושאר החלקים שאחכרו כפותחים וכסוגרים לאותו קטע; והוא כשאין כוונה אחרת משתמעת.

הסעיף הבא להבהיר את המקובל – ולייתר את הא-מירה המפורשת "עד בכלל". במקרה הנדיר שבו מת-כוונים שלא יפורש "עד" כמשמעו עד בכלל – יאמר הדבר במפורש.

"רופא ממשלתי" – רופא בשירות המדינה;

"רופא מוסמך" – אדם הרשום בישראל כרופא לפי הדין הנהוג אותה שעה בענין רישום רופאים;

"רחוב" או "דרך" – לרבות כביש, שדרה, סמטה, משעול לרוכבים או לרגלים, ככר, חצר, טיילת, מבו, מפלש וכל מקום פתוח שהציבור משתמש בו או נהג לעבור בו, או שהציבור נכנס אליו או רשאי להיכנס אליו;

"רשום", לענין מסמך – רשום לפי הדין החל על רישום אותו מסמך;

"שבועה" – לרבות הן-צדק והצהרה מפי אדם שהותר לו, על פי דין, הן-צדק או הצהרה במקום שבועה;

"שטר" – כל הגמזה עם חיל המשטרה; ויקצין משטרה גבוהה – כל קצין משטרה בדרגת עוזר מפקד מחוז ומעלה;

"שופט", לענין שופטי בית המשפט העליון – אף נשיא בית המשפט העליון כמשמע; ולענין שופטי בתי המשפט המשפט המחוזיים – אף הנשיאים והנשיאים התורנים כמשמע;

"שופט שלום" – מי שבידו כתב מינוי להיות שופט שלום; "שכירות" – לרבות שכירות משנה;

"תחילה", לענין חיקוק – זמן תחילת תקפו;

"תפישת", לענין מקרקעין – לרבות השימוש, הדירה, החחוקה או ההנאה שלא כעובד וכפקיד בלבד ולשם השגחה או שמירה בלבד;

"תקנות סדרי הדין", לענין כל בית משפט – כללים לנהוג ולסדרי הדין באורו בית משפט שנקבעו על ידי רשות המוסמכת אותה שעה להתקין תקנות או ליתן צווים.

9. רואים חיקוק כמדבר ככל שעה שנוקקים לו, ולשון עבר או הווה המשמשת בחיקוק מורה על מה שעבר לפני השעה שנוקקים לחיקוק או על מה שקיים אותה שעה, לפי הענין.
10. השימוש בלשון עתיד לענין עשיה – משמעו הטלת חובה; השימוש בלשון "רשאי" – משמעו מתן רשות או סמכות.
11. הכיטוי "לפי" לענין חיקוק פלוני, או כיטוי כיוצא בו – משמעו גם לפי תקנות שהותקנו מכוחו של החיקוק.
12. תחילת תקפו של חיקוק היא בראשית היום שנקבע לתחילתו.
13. (א) מקום שנקבעה תקופה קצובה במספר ימים או שבועות לאחר מעשה או מאורע פלוני, יום המעשה או המאורע לא יבוא כמנין.
- (ב) תקופה קצובה במספר חדשים או שנים לאחר מעשה או מאורע פלוני תסתיים בחדשה האחרון ביום שמספרו בחודש כמספר יום המעשה או המאורע, ואם היה החודש הסר אותו יום – כיום האחרון של החודש.
- (ג) במנין ימי תקופה יבואו גם ימי מנוחה, פגרה או שבתון שעל פי חיקוק, והוא אף אם הם הימים האחרונים שבתקופה.

ד ב ר ו ה ס ב ר

- סעיף 9** מוצע להבהיר כי כאשר המחוקק משתמש לגבי העתיד בלשון הווה או עבר – אין הוא בא לתאר מצב בשעת חקיקת החוק או לפניו, אלא הוא מתייחס למצב שיהיה קיים בשעת המעשה שהוא צופה בעתיד או לפני שעת אותו מעשה.
- על ידי כך יימנע פירוש כגון זה שניחן בבניצ' 188/63 (פד"י י"ט 1, עמ' 337) למלה "הנחה" שבתוספת לחוק איסור גידול חזיר, תשכ"ב-1962, ובהקשר דומה די יהיה בכך שהעתקי מפות הונחו במקום שצריך להניחם לפני המעשה שרשות שיפוטית או מינהלית מקיימת דיון בו לפי החוק.
- סעיף 10** ההוראה המוצעת מבהירה שאין צורך לנקוט לשון "חייב" כדי להייב רשות או אדם אחר לעשות או לתדול, אלא די בנקיטת לשון עתיד: "יחן לו המנהל רשיון" משמעו "חייב המנהל לתת לו רשיון".
- סעיף 11** ההוראה המוצעת באה להשלים כל הוראה המחייבת או מתירה עשיית דבר לפי חיקוק פלוני, ומחייבת את העושה לשים את לבו לא רק לאמור באותו חיקוק אלא גם לאמור בתקנות שהותקנו מכוחו, כאשר הן בנות פעל תחיקתי. ההיכט הנה של עשיה לפי תקנות שונה – ויותר חשוב – מהיכטו של סעיף 18 לפקודת הפרשנות, המורה כך:
- מעשה על פי תקנות כמעשה על פי החוק 18. הותקנה תקנה לפי סמכות שניתנה בחוק – כל מעשה שנעשה על פיה, או בכוחה או אגב ביצועה, יראוהו כאילו נעשה על פי אותו חוק או בכוחו או אגב ביצועו, או בתוקף הסמכויות האמורות בו או אגב ביצוען.
- סעיף 12** סעיף 10 לפקודת הפרשנות כותרתו "הנצ" לתחילת תקפו של חיקוק", והוא מורה לאמור:
- "10. מקום שתקפו של חיקוק או של חלק ממנו הוא מיום פלוני, תהא תחילת תקפו מיד עם צאת היום שקדם לאותו יום."
- מוצע שהחוק יתייחס לא ליציאת היום הקודם אלא לראשית היום שנקבע.
- סעיף 13** סעיפים קטנים (א) ו-(ב) מקבילים לפסקאות (1) ו-(2) של סעיף 5 לפקודת הפרשנות. כותרתו של סעיף 5 "חישוב הזמן", חו לשונות:
5. בחישוב הזמן לענין חיקוק ינהגו כאמור להלן, אם אין כוונה אחרת משתמעת:
- (1) מקום שנקוב מספר ימים שעברו או שיעברו לאחר מעשה פלוני או אחר מאורע פלוני – יום המעשה או יום המאורע לא יבוא במספר הימים.
- (2) מקום שנקבעה תקופה, לא תופסק התקופה ולא תושפע מכוח העובדה שהיום האחרון לתקופה הוא יום מנוחה, פגרה או שבתון על פי הוראות חיקוק שהוא בר-תוקף אותה שעה, או יום מנוחה של אחת העדות.
- בסיפה של סעיף קטן (ב) יש חידוש לענין חודש בסוף תקופה שהוא קצר מהחודש שבו התחילה התקופה. לפי הוראה זו, לדוגמה, שנה המתחילה ב-29 בספרואר, וחודש המתחיל ב-31 בינואר, יסתיימו ב-28 בספרואר, ושלושה חדשים המתחילים ב-1 בינון יסתיימו בכ"ט בתמוז.

פרק ג': פירוש הסמכות

14. הסמכה או חיוב לעשות דבר, בלי קביעת זמן לעשייתו – משמעם שיש סמכות או חובה לעשותו במהירות הראויה ולחזור ולעשותו מזמן לזמן ככל הנדרש לפי הנסיבות. מקום שלא נקבע זמן
15. הסמכה ליתן פטור, הקלה, הנחה וכיוצא באלה – משמעה הסמכה ליתן אותם בשלמות או במקצת או בתנאים. סמכות לפטור
16. הסמכה לדרוש מאדם עשייתו של דבר – משמעה גם הטלת חובה עליו לעשות את הנדרש ממנו. משמעה של דרישה
17. (א) מקום שניתנה סמכות למנות אדם, להסמיכו או להטיל עליו חובה – מותר לעשות כן בנקיבת שמו או בנקיבת שם משרתו. מינוי והסמכה – כיצד
- (ב) מינוי אדם או הסמכתו או הטלת חובה עליו בנקיבת שם משרתו בלבד – משמעם מינוי, הסמכה או חיוב, של מי שממלא את המשרה אותה שעה.
18. הסמכה לעשות מינוי – משמעה גם הסמכה לפטר את מי שנתמנה או להשעותו מחפ"ס קידו, וכן למנות ממלא מקום זמני למי שנתמנה. סמכות במינוי

דברי הסבר

- 14 סעיף 14 סעיף זה מקביל לסעיפים 6 ו-20 לפקודת הפרשנות, שזו לשונם:
מקום שלא נקבע זמן
6. מעשה שלא נקבע, או שלא ניתן, זמן לעשייתו, יש לעשותו בכל המהירות הראויה ולחזור ולעשותו כל אימת שנוצרו המסיבות שנקבעו לעשייתו.
שימוש בסמכות למילוי חובה
20. סמכות שניתנה בחיקוק, או חובה שהוטלה בו, אפשר להשתמש ולחזור ולהשתמש באותה סמכות, יש למלא ולחזור ולמלא אותה חובה, מזמן לזמן, ככל שיידרש לפי המסיבות; והוא כשאין כוונה אחרת משתמעת.
- 15 סעיף 15 סעיף זה חידוש הוא, ולפיו לא יהיה צורך לנקוט לשון כולו או מקצתו בהקשרים רבים מאד.
- 16 סעיף 16 אף סעיף זה חידוש הוא. הבא לנוע את האמירה המיותרת, לאחר שניתנה בחיקוק לנושא משרה סמכות לדרוש עשיית דבר – שיש חובה לעשות כנדרש.
- 17 סעיף 17 לסעיף קטן (א): סעיף 25 לפקודת הפרשנות ענינו סמכות למנות בנקיבת שם המשרה, והוא מורה לאמור:
25. הממשלה או עובד ציבורי או נוף ציבורי שהוס"מכו על פי חיקוק למנות אדם כחבר לאחד הגופים הנקובים בסעיף 24, או להסמיך אדם, או להטיל עליו חובה, רשאים הם לעשות כן אם בנקיבת שמו של אדם ואם בנקיבת שם משרתו; ומשעשו כן, או מן היום שקבעו
- לכך, יהא אותו אדם, או הנשא אותה משרה, ממונה או מוסמך או מחוייב, כאמור, הכל לפי הענין.
מוצע שההוראה תיאמר במונחים כלליים.
סעיף 24 הנוכח מובא בדברי הסבר לסעיף 21 להלן.
לסעיף קטן (ב): סעיפים 4 ו-21 לפקודת הפרשנות מקבילים להוראה המוצעת כאן; זו לשונם:
עובד ציבורי שכינוהו בתואר משרתו
4. מקום שחיקוק מדבר בעובד ציבורי בנקיבת שם משרתו, תרי זה בא לרבות את העובד הממלא אותה שעה תפקידיה של אותה משרה או מקצת תפקידיה.
שימוש בסמכות שניתנה לנושא משרה
21. סמכות שניתנה בחיקוק לנושא משרה פלונית, באשר הוא נושא אותה משרה, וכן חובה שהוטלה בד"רך זו, יהא מוסמך או מחוייב, כאמור, מי שנושא אותה שעה את המשרה או ממונה לפעול במקומו; והוא כשאין כוונה אחרת משתמעת.
- 18 לסעיף זה מקביל סעיף 22 לפקודת הפרשנות, שזו לשונם:
המוסמך למנות מוסמך להשעות ולהעביר
22. הרשות שהוסמכה על פי חיקוק לעשות מינוי תהא מוסמכת גם להעביר או להשעות מתפקידו ולשוב ולמנות או להחזיר לתפקידו, כל אדם שנתמנו אגב שימוש בסמכות זו; והוא כשאין כוונה אחרת משתמעת.
לענין מינוי ממלא מקום זמני מורה סעיף 23 לפקודת הפרשנות לאמור:

19. הסמכה לעשות דבר או לכפות עשייתו – משמעה גם מתן סמכויות עזר הדרושות לעשייה או לכפייה.	סמכויות עזר לביצוע
20. הסמכה להתקין תקנות או ליתן הוראת מינהל – משמעה גם הסמכה לתקן, לשנות, להתלות או לבטלן בדרך שהותקנו התקנות או ניתנה ההוראה.	הסמכות בהתקנה
21. הסמכה למנות גוף של מספר חברים – משמעה גם הסמכה למנות לו יושב ראש ולמנות ממלא מקום לכל חבר שלו.	סמכות במינוי גוף

דברי הסבר

לירות ותקופת המאסר לא תעלה על ששה חודשים; והוא כשאין באותו חוק הוראה אחרת;

(3) היתה הסמכות נתונה להתקין תקנות גם למטרה כללית גם למטרות מיוחדות הנגזרות עמה, אין פירוט המטרות המיוחדות בא לגרוע מכללותה של הסמכות הנתונה לגבי המטרה הכללית;

(4) לא תהא תקנה סותרת הוראותיו של כל חוק;

(5) כל מקום בתקנת שנאמר בו "החוק" או "הפקודה" יש לקראו ולפרשו כמתכוון לחוק או לפקודה שהעניקו את הסמכות להתקין אותן תקנות.

לפסקה (1) של סעיף 16 זה מקביל סעיף 20 המוצע.

הוראת פסקה (2) אמורה בהצעת חוק-יסוד: החקיקה (ה"ח-1364, תשל"ח, עמ' 326), כסעיף 16, בצירוף סעיף 1 להוק החקיקה (הוראות מעבר), תשל"ח-1978 (שם, עמ' 339). על כן מוצע לשמור אותה (ראה סעיף 35 להלן), וייתיה צורך לבטלה במפורש במסגרת חוק הוראות המעבר האמור.

הוראת פסקה (3) מובנת מאליה, ומוצע שלא לחדשה.

להוראת פסקה (4) מקבילה הוראת סעיף 17 לחוק-יסוד: החקיקה, שכותרתו "סייג לחקיקת משנה" וזו לשונו: "17. תקנה הסותרת הוראת כל חוק – בטלה, וזאת אם הותרה הסתירה בחוק".

מוצע איפוא שדין פסקה (4) יהיה כדין פסקה (2) – לשמירה ולביטול.

הנסיון מראה כי הוראת פסקה (5) אינה נחוצה: כשיש מקום לספק – נוקט מחוקק המשנה לשון "להלן – החוק" במפורש, וכשאין מקום לספק – הדבר מובן בלי ההוראה הפרשנית הכללית.

הסעיף המוצע מקביל לסעיף 24 לפקודת הפרשנות שזו לשונו:

סמכות למנות יושב ראש

24. הממשלה או עובד ציבורי או גוף ציבורי, שהוס" מכו על פי חיקוק למנות מועצה, בית דין, ועדה, ועד או כל גוף כיוצא באלה, מוסמכים למנות להם יושב ראש; והוא כשאין הוראה אחרת בענין זה.

סמכות למנות ממלא מקום זמני

23. ניתנה סמכות ע"פ חיקוק לעובד ציבורי, או שהוס" לה עליו חובה כאמור, ומשרתו של אותו עובד ציבורי פנויה מכל סיבה שהיא, או שנבצר ממנו תקופה מסוימת להשתמש בסמכותו או למלא חובתו משום שהוא נעדר או נטול-כושר מחמת מחלה או מתמת סיבה אחרת, רשאית הממשלה להורות, כי אדם פלוגי או עובד ציבורי נושא משרה פלוגית יוסמך בסמכות האמורה או תוטל עליו החובה האמורה; ומשניתנה הוראה זו, יהיו אותו אדם, או אותו עובד ציבורי, מוס" מן או מחוייב, כאמור, כל אותה תקופה, בכפוף לכל תנאי או סייג שתורה עליהם הממשלה.

מוצע כי הסמכות למנות ממלא מקום זמני לעובד ציבורי תהיה נתונה במפורש למי שמוסמך למנות את העובד עצמו, וכי תבוטל הסמכות שעברה לממשלה מאת הנציב העליון, לקבוע ממלא מקום זמני לעובד ציבורי, ולפי לשון הסעיף – אף לעובד ציבורי נבחר.

לסעיף זה מקביל סעיף 26 לפקודת הפרשנות, שכותרתו "פירושו של מתן סמכות" וזו לשונו:

26. אדם שניתנה לו על פי חיקוק הסמכות לעשות דבר או לכפות עשייתו, נתונה לו ממילא גם כל הסמכות הדרושות, במידה המתקבלת על הדעת, כדי לאפשר לו את העשייה או את כפיית העשייה.

סעיף 20. סעיף 16 לפקודת הפרשנות כותרתו "התקנת תקנות", והוא מורה לאמור:

16. מקום שהחוק מעניק לרשות את הסמכות להתקין תקנות, יהיו ההוראות הבאות חלות לגבי התקנתן וכוח פעולתן של תקנות אלו, אם אין כוונה אחרת משתמעת –

(1) הרשות שהתקינה את התקנה רשאית לתקנה, לשנותה, להפסיקה לשעה או לבטלה באותה דרך שהתקינה אותה;

(2) מותר לקבוע בתקנת, כי כל העובר על הוראה מהוראותיהן, יהא צפוי לקנס שנקבע בתקנות או לתקופת מאסר שנקבעה בהן או לשני הענשים כאחד, ובלבד שהקנס לא יעלה על עשרת אלפים

סמכויות עזר לדין	22. הסמכה לעשות דבר או לדון בענין פלוני או להכריע בו – משמעה גם הסמכה לקבוע נוהל עבודה וסדרי דיונים ככל שאלה לא נקבעו בחיקוק.
סמכות בהשגה ובערר	23. הסמכה לדון ולהכריע בערר או בהשגה אחרת על החלטה של רשות – משמעה גם הסמכה לאשר את ההחלטה בשינויים או בלא שינוי, לבטלה ולהחליט החלטה אחרת במקומה או להחזיר את הענין עם הוראות לרשות שהחליטה.
שמירת סמכויות וחובות	24. מתן סמכות או הטלת חובה לפי חיקוק אחד, אין בהם בלבד כדי לגרוע מסמכות שניתנה או חובה שהוטלה לפי חיקוק אחר.
פעולת מספר בני אדם	25. פעולה של מספר בני אדם כשרה אם נעשתה בידי רובם.
פעולת חבר-בני-אדם	26. פעולה של חבר-בני-אדם כשרה גם אם בשעת מעשה היה מקום בחבר פגוי מכל סיבה שהיא או שהיה פגם במינוי או בבחירה של חבר מחבריו.

פרק ד': שונות

סייגים לכוחו של ביטול	27. (א) ביטולו של חיקוק אין כוחו יפה – (1) להחיות דבר שלא היה לו תוקף בשעה שהביטול נכנס לתקפו; (2) להשפיע על פעולה קודמת של החיקוק המבוטל או על מה שנעשה לפיו; (3) להשפיע על זכות או חיוב שלפי החיקוק המבוטל ועל עיצום בשל עבירה עליו; ומותר בענינים אלה לפתוח ולהמשיך בחקירה, בהליך או בסעד, לפסוק ולבצע, הכל לפי הענין, כאילו לא ניתן החיקוק המבוטל.
-----------------------	---

דברי הפבר

(1) להחיות דבר שלא היה לו תוקף או קיום בשעה שהביטול נכנס לתקפו;	הסמכה למנות ממלאי מקום לחברי גופים כאלה מצויה בחיקוקים רבים, ומן הראוי שהיא תימצא בסעיף כולל אחד.
(2) להשפיע על פעולה קודמת של הדין המבוטל, או על מה שנעשה או נגזר כשרה לפי אותו דין;	הוראות כגון הוראות סעיפים אלה מצויות בחוקים רבים ובתקנות רבות, וראוי שתן יימצאו בסעיף כולל אחד.
(3) להשפיע על זכות או על זכות-יתר שנרכשה או שגולדה לפי הדין המבוטל, או על התחייבות או על חבות שחלו לפיו;	לשון "בחיקוק" האמורה בסוף סעיף 22 המוצע משאיר רה פתח לקביעת נוהל עבודה וסדרי דיונים בחיקוקים כוללים, ולא דוקא בחיקוק הקובע את הסמכות.
(4) להשפיע על עונש, על חילוט או על ענישה הצפויה יים בשל עבירה שנעברה על הדין המבוטל;	סעיף 25 סעיף זה מקביל לסעיף 37 לפקודת הפרט-שעות, שכותרתו "כוחו של הרוב", וזו לשונו:
(5) להשפיע על חקירה, על הליך משפטי או על תרופה משפטית בענין זכות, זכות-יתר, התחייבות, חבות, עונש, חילוט או ענישה כאמור; ומותר לפתוח בחקירה או בהליך או בתרופה, או להמשיך בהם, או לבצע אותם, ומותר להטיל את העונש, החילוט, או הענישה כאילו לא ניתן החיקוק המבוטל;	37. כל דבר שעשייתו מוטלת על מספר בני אדם שהם יותר משנים – עשייתו כשרה אם נעשה בידי רובם; והוא כשאין הוראה מפורשת אחרת.
והכל כשאין כותה אחרת משתמעת.	סעיף 26 הוראה כגון הוראת סעיף זה מצויה בחוקים רבים ובתקנות רבות וראוי שהיא תימצא בסעיף כולל אחד.
החידוש שבסעיף המוצע נעוץ בסעיף קטן (ב) שהוא סייג לקראת ההוראה הצפויה בחוק-יסודי: זכויות האדם, שלפיה יופחת או אף יבוטל עושו של אדם כאשר הופחת העונש הקבוע בחיקוק לעבירה שעבר או בוטלה העבירה עצמה.	סעיף 27 סעיף 14 (ב) לפקודת הפרשנות מורה לאמור: (ב) חיקוק המבוטל דין אין כוחו של הביטול יפה –

(ב) האמור בסעיף קטן (א) אינו בא לגרוע מכוחו של דין שלפיו יש להקל עם אדם לענין עבירה.

28. משבוטל חיקוק, בטלים עמו התקנות והמינויים שנעשו מכוחו; אולם מקום שהחיקוק המבטל קובע הוראות אחרות במקום המבוטלות – התקנות והמינויים שנעשו מכוח ההוראות המבוטלות יעמדו בתקפם עד שיבוטלו בתקנות ובמינויים מכוח החיקוק המבטל.

תקנות ומינויים לפי חיקוק שבוטל

29. מקום שיש סתירה בין הנוסח העברי של חיקוק לבין תרגומו – הנוסח העברי מכריע; בחיקוק שניתן באנגלית לפני הקמת המדינה ולא נקבע לו נוסח חדש לפי סעיף 16 לפקודת סדרי השלטון והמשפט, תש"ח-1948 – הנוסח האנגלי מכריע.

הנוסח המכריע

30. אזכור של חיקוק בחיקוק אחר – כוונתו למאזכר כנוסחה בשעה שנוקקים לו, לרבות הוראות שנוספו בו וההוראות שבאו במקומו בחיקוק אחר.

פירושם של אזכורים

31. טופס שנקבע בחיקוק – סטייה קלה ממנו, שאין בה כדי לפגוע בעיקר או להטעות, אינה פוסלת את הנעשה לפיו.

סטייה מטופס

32. בחוק נכסי המדינה, תשי"א-1951, אחרי סעיף 8 יבוא:

תיקון חוק נכסי המדינה

א8. (א) מקום שחיקוק מחייב אדם בתשלום היטל, אגרה, עמלה או גמול כספי אחר בעד פעולה של עובד ציבורי או של משרד ציבורי, ומקום שבית המשפט או רשות אחרת הטילו קנס או תשלום אחר או פסקו

תשלומי חובה, חילוצים וגמולים

דברי הסבר

"הוראות בדבר פירוש אזכורים

41. כל מקום בחיקוק המאזכר דין אחר, או תלק, פרק, סימן, כותרת, סעיף או חטיבה אחרת מדין אחר, או תוספת לו – הכוונה היא לנוסח המתוקן כפי תקפו בישראל אותה שעה; והוא כשאין כוונה אחרת משתמעת."

14. (א) חיקוק שביטל הוראה של דין וחזר וחוקק איתה הוראה, בשינויים או בלי שינויים, כל מקום בחיקוק אחר המאזכר את ההוראה שבוטלה יתפרש כמאזכר את ההוראה שחזרו וחוקקה כאמור; והוא כשאין כוונה אחרת משתמעת."

לפי הנוסח המוצע – "כוונתו למאזכר... לרבות ההוראות שנוספו בו" – יובטח שגם כאשר המאזכר הוא קבוצת סעיפים יכלול בה גם סעיפים ששובצו בה אחרי שהקבוצה נחקקה לראשונה.

31. סעיף זה מועתק מסעיף 39 לפקודת הפרשנות, אלא ששם נקוטה לשון "אינה פוסלת את הטופס", והסעיף המוצע מדויק.

32. סעיף 29 לפקודת הפרשנות כותרתו "אגרה, קנס וחילוט" והוא מורה לאמור:

"29. (א) מקום שחיקוק מחייב אדם בתשלום היטל או אגרה בעד דבר שנעשה, או מסמך שניתן, על ידי עובד

סעיף 28. סעיף זה מקביל לסעיף 15 לפקודת הפרשנות, שכותרתו "פעלו של ביטול חוק לגבי תקנות ומינויים", וזו לשונו:

"15. מיים תהילת תקפה של פקודה זו ואילך יהא נקוט כלל זה: מקום שחוק מבטל חוק וקובע תחתיו הוראות אחרות, כל תקנות שניתנו ומינויים שנעשו בכוחו של החוק המבוטל, והיה להם תוקף בשעת הביטול, יעמדו בתקפם, במידה שאינם סותרים את הוראות החוק המבטל, עד שיבוטלו או עד שיוחלפו בתקנות שניתנו ובמינויים שנעשו לפי החוק המבטל; והוא כשאין כוונה אחרת משתמעת."

סעיף זה מקביל לסעיף 32 לפקודת הפרשנות, שזו לשונו:

32. מקום שיש סתירה בין הנוסח העברי של חיקוק או של מודעה לרבים לבין תרגומם הלועזי הרשמי – הנוסח העברי יכריע; ואולם מקום שיש סתירה בין הנוסח האנגלי לבין נוסח אחר של כל חיקוק שניתן לפני הקמת המדינה ולא הוצא בנוסח חדש, לפי סעיף 16 לפקודת סדרי השלטון והמשפט, תש"ח-1948, הנוסח האנגלי יכריע."

סעיף זה מקביל לסעיפים 41 ו-14 (א) לפקודת הפרשנות, שזו לשונם:

1 ע"ר תשי"ה, תוס' א', עמ' 1.
2 ס"ה תשי"א, עמ' 52.

חילוט – יימסר הכסף או המחולט או תמורתו לאוצר המדינה או יועמד לרשותו, אם אין הוראה אחרת משתמעת.
 (ב) הוראה זו אינה גורעת מכוחה של הוראה המזכה אדם לקבל, או מתירה לתת לו, חלק מן הקנס או מן התמורה.”

תיקון פקודת
 הראיות

33. בפקודת הראיות [נוסח חדש], תשל"א-1971: –

(1) אחרי סעיף 34 יבוא:

34א. דבר שפורסם ב"רשומות" חזקה שגעשה כראוי, והוא הדין בכל דבר שפרסם המדפיס הממשלתי אף שלא ברשומות.
 34ב. התאריך הנקוב של גליון "רשומות" הוא יום פרסומו.”;

”רשומות”
 ראייה לכאורה
 תאריך הפרסום
 של “רשומות”

(2) בפרק ה', לפני סעיף 58 יבוא:

57ב. כל דין הוא מן המפורסמות שאינן צריכות ראיה, אם אין הוראה אחרת משתמעת.
 57ג. מקום שחיקוק מתיר או מחייב למסור מסמך על ידי הדואר, רואים את המסירה – אם אין הוראה אחרת משתמעת – כמבוצעת, אם נמסר לדואר מכתב המכיל את המסמך, והמען על המכתב היה כשורה, ודמי המשלוח שולמו מראש או שהמכתב היה פטור מתשלום דמי דואר או נושא עליו סימן המעיד כי הוא נשלח בשירות המדינה; ורואים את המסמך כנמסר בשעה שבה היה המכתב מגיע לתעודתו בדרך הרגילה של הדואר, כל עוד לא הוכח היפוכו של דבר.”

”הדין הוא
 כמפורסמות
 מסירה על ידי
 הדואר

דברי הסבר

או מחילוט או מפדיונו של חילוט, או תמורה לרשות ליתן לאדם חלק כאמור.”

מקומן של הוראות בענינים אלה – בחוק נכסי המדינה נה, ומוצע להעבירן אליו, בלי שינוי מהותי.

סעיפים 33, 34 ו-36 לפקודת הפרשנות פועלים לאמור:

33. כל דין הוא כמפורסמות שאינן צריכות ראיה, אם אין הוראה אחרת מפורשת בשום דין.

34. טופס של רשומות שיש בו הודעה על מינוי, או שיש בו מנשר, אכרזה או מודעה לרבים, ישמש, בכל בית משפט ולכל ענין, ראיה לכאורה על תכנם, ועל המינוי – שגעשה כראוי, ועל המנשר או האכרזה או המודעה לרבים – שניתנו כראוי, והוא הדין בטופס של מנשר או אכרזה או מודעה לרבים שנדפס על ידי המדפיס הממשלתי; אין הוראת סעיף זה נורעת מהוראות סעיף 33.

36. מקום שחיקוק מתיר או מחייב למסור מסמך על ידי הדואר, בין שנאמר בו “מסור”, “נתן” או “שלוח” ובין שנאמר בו כל ביטוי אחר, רואים את המסירה – אם אין הוראה אחרת משתמעת – כמבוצעת, אם

ציבורי או משרד ציבורי, או בעד חתימה שחתמו, או בעד חותם שטבעו, על מסמך, וכן מקום שבית משפט או רשות אחרת שהוסמכה כדין פסקו לחייב אדם בתשלום סכום כסף או בחילוט סכום כסף – ישולמו הכספים לאוצר המדינה; והוא כשאין הוראה אחרת מפורשת או משתמעת; ומקום שהיטל או אנרה כאלה, או עמלה, בעד קבלת כסף או בעד שימת יד עליו או בעד מימוש או בעד הטי-פול בו בכל דרך אחרת, משתלמים לעובד ציבורי או למשרד ציבורי, יהיו אותו עובד או אותו משרד חייבים – אם אין הוראה אחרת מפורשת או משתמעת מן ההקשר – לשלם לאוצר המדינה או ליתן עליהם חשבון לממשלה במועדו.

(ב) מקום שבית משפט, או רשות אחרת מוסמכת כדין, פסקו, על פי חיקוק, לחלט דבר פלוני – בין שיש בו רוח חיים ובין שאין בו – יחולט הדבר למדינה, אם אין הוראה אחרת מפורשת או משתמעת מן ההקשר, או אם לא פורש בדין, שהדבר יחולט לאדם פלוני; ואם ציוותה רשות מוסמכת למכור את הדבר, תהא הכנסתו הנקיה לאוצר המדינה, אם אין הוראה אחרת מפורשת או משתמעת מן ההקשר.

(ג) שום דבר האמור בסעיף זה אינו בא לגרוע מכוחה של הוראה בחיקוק, המזכה אדם לקבל כל חלק מקנס

3 דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 18, עמ' 421.

34. בסעיף 25 לחוק החוזים (חלק כללי), תשל"ג-1973, במקום סעיף קטן (ד) יבוא:

"(ד) סעיפים 2, 4, 5, 6, 7, 8, 13 ו-16 לחוק הפירושים, תש"ם-1980, וסעיף 157 לפקודת הראיות [נוסח חדש], תשל"א-1971, יחולו, בשינויים המחוייבים, גם על פירושו של חוזה, אם אין הוראה אחרת לענין הנדון ואם אין כענין הנדון או בהקשרו דבר שאינו מתיישב עם תחולה כאמור."

35. (א) פקודת הפרשנות⁵, למעט סעיפים 16(2) ו-4, 17, 19 ו-42 - בטלה, אולם -

(1) מקום שהמלה "חיקוק", "פקודה", "חוק" או "תקנה" באה בחיקוק שניתן לפני תחילת חוק זה, תהא משמעותה כמשמעות שהיתה נודעת לה אילולא חוק זה;

דברי הסבר

למען מטרת החיקוק, אפשר להשתמש באותה סמכות - אם אין כוונה אחרת משתמעת - בכל שעה לאחר נתינתו של החיקוק, במידה שהדבר נראה דרוש או ראוי כדי להפעיל את החיקוק ביום תחילת תקפו; ואולם כל תקנה וכל מינוי וכל דבר שנעשו בכוח אותה סמכות לא יהיה להם תוקף עד יום תחילת תקפו של החיקוק, אלא אם היתה כוונה אחרת משתמעת מתוך החיקוק, או אם היו התקנה, המינוי או הדבר דרושים להפעלת החיקוק.

עניינם של שני סעיפים אלה אמורים בהצעת חוק-יסוד: החקיקה, בסעיף 19(א) ו-ד), לאמור:

"(א) תחילתן של תקנות תהא ביום פרסומן, אם לא נקבע בהן מועד אחר לענין זה.

(ד) נתקבל חוק, ניתן להתקין תקנות מכוחו עוד לפני תחילתו אם הדבר יהא דרוש להפעלתו."

מוצע איפוא לשמור שתי הוראות אלה, ואפשר יהיה לבטלן במסגרת חוק החקיקה (הוראות מעבר), שיתקבל כאחד עם חוק-יסוד: החקיקה.

סעיף 42 לפקודת הפרשנות הוא ענין חשוב בפני עצמו; כותרתו "זכויות המדינה שמורות", וזה נוסחו:

"42. אין חיקוק בא לגרוע מכל זכות של המדינה, או להטיל עליה חובה, אלא אם נאמר בו במפורש."

השאלה אם יש לבטל סעיף זה נדונה בנפרד, ומוצע איפוא לשמרו עד שיוחלט מה לעשות בו.

בסעיף 3 לעיל משתנות הגדרותיהם של המתחים המפורטים בפסקה (1), ומוצע לשמור את משמעותיהם בחוקים קיימים. המתחים הנדונים בפסקאות (2) ו-3) הוגדרו בשעתם הגדרות חופפות בחוקים הספיציפיים שלהם ובתיקוני פקודת הפרשנות. בכפוף להוראות שמיי-רה. הגדרות אלה אומצו בסעיף 3 לעיל, ומוצע לקיים גם להבא את הוראות השמירה.

נמסר לדואר מכתב המכיל את המסמך, והכתובת על המכתב היתה כשורה, ודמי המשלוח שולמו מראש; ורואים את המסמך כנמסר בשעה שבה היה המכתב מגיע לתעודתו בדרך הרגילה של הדואר, כל עוד לא הוכח היפוכו של דבר."

מקומן של הוראות בענינים אלה - בפקודת הראיות, ומוצע להעבירן אליה, בשינויים קלים.

סעיף 334 המוצע שאוב מסעיף 10(א) לפקודת סדרי השלטון והמשפט, תשי"ח-1948, ולמען הבהירות מוצע להעבירו לפקודת הראיות.

סעיף 34 בסעיף 25(ד) לחוק החוזים (חלק כללי), תשל"ג-1973, מורה כי "סעיפים 2, 3, 5, 9(א) ו-36 לפקודת הפרשנות יחולו, בשינויים המחוייבים, גם על פירושו של חוזה."

סעיפים 2, 3 ו-5 לפקודה מקבילים לסעיפים 5, 6, 7 ו-13 לחוק המוצע; סעיף 9(א) לפקודה מקביל לסעיף 2 לחוק המוצע; וסעיף 36 לפקודה הועתק לפקודת הראיות. לענין החלת סעיפים 4, 8 ו-16 לחוק על חוזים - ראה הסבר במבוא.

סעיף 35 הצורך בשמירת סעיף 16(2) ו-4 לפקודת הפרשנות מוסבר בדברי ההסבר לסעיף 20 לעיל.

סעיפים 17 ו-19 לפקודת הפרשנות מורים לאמור: תחילת תקפן של תקנות בגות-פעל תחיקתי 17. תקנות בנות-פעל תחיקתי יפורסמו ברשומות, ותחילת תקפן ביום פרסומן, אם אין הוראה אחרת בענין זה.

שימוש בסמכות בין נתינת חוק לתחילת תקפו 19. חיקוק שאין תחילת תקפו עם נתינתו, והוא מעניק סמכות להתקין תקנות או לעשות מינוי או כל דבר

4 ס"ח תשל"ג, עמ' 118.

5 דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 1, עמ' 2.

(2) מקום שהמלה "מיטלטלין" או "טובין" באה בחיקוק שניתן לפני תחילת חוק המיטלטלין, תשל"א-1971, תהא משמעותה כמשמעות שהיתה נודעת לה אילולא החוק האמור וחוק זה;

(3) מקום שהמלה "מקרקעין" באה בחיקוק שניתן לפני תחילת חוק המקרקעין, תשכ"ט-1969, תהא משמעותה כמשמעות שהיתה נודעת לה אילולא החוק האמור וחוק זה.

(כ) בסעיף 10(א) לפקודת סדרי השלטון המשפט, תש"ח-1948, המלים "תאריך הרשומות נחשב כתאריך הפרסום" - יימחקו.

תחילה

36. תחילתו של חוק זה ביום ...

דברי הסבר

ביטול ותמורו

13. חיקוק שביטל דין וקבע תחתיו הוראות אחרות, הדין שבוטל יצמוד בתקפו עד תחילת תקפו של ההוראות שבאו תחתיו; והוא כשאין כוונה אחרת משתמעת.

חלוקת חיקוק

38. חיקוק המחולק לחלקים, לפרקים, לסימנים לכותרות או לפי כל חלוקה אחרת - עצם החלוקה ופרטיה יש ליתן את הדעת עליהם בכל בית משפט ולכל ענין, אף אם הדבר לא נזכר במפורש בחיקוק גופו.

חיקוק מתקן יתפרש כאחד עם החיקוק המתוקן 40. חיקוק המתקן חיקוק אחר יתפרש כאחד עם החיקוק המתוקן, ככל שהדבר מתיישב עם תכנו של החיקוק המתקן ובאין כוונה אחרת משתמעת; בחיקוק המתקן אפשר לקרוא לחיקוק המתוקן - החיקוק העיקרי.

להגדרות של מונחים רווחים שלא חודשו בחוק המוצע - ראה סוף דברי ההסבר לסעיף 3.

לסעיף קטן (ב) ראה סוף דברי הסבר לסעיף 33.

הוראות שלא חודשו

ואלה סעיפי פקודת הפרשנות (בנוסף על סעיפים 16(3) ו-5) - ראה דברי הסבר לסעיף 20 לעיל, וסעיף 23 - ראה דברי הסבר לסעיף 21 שאין להם מקביל בחוק המוצע:

מדידת מרחק

7. מדידת המרחק, לענין חיקוק, הוא בקו ישר על פני משור אפקי, אם אין כוונה אחרת משתמעת.

מספרה של שורה

8. מקום שאחכר בחיקוק מספרה של שורה בסעיף סלחי שבחיקוק פלוני, פירושו - אותה שורה בטופס הרשמי של אותו חיקוק שנרפס לאחרונה בשעת שניתן החיקוק שבו אחכר המספר.

ביטולו של חיקוק מבטל

12. בוטל חיקוק שהוא גופו מבטל דין שקדם לו, אין ביטול אחרון מחייה את הדין שבוטל קודם לכן, אלא אם הוספו בביטול האחרון מלים המחיות אותו דין.

6 ס"ח השלי"א, עמ' 184.

7 ס"ח השכ"ט, עמ' 259.

8 ע"ר תש"ה, תוס' א', עמ' 1; ס"ח תש"ט, עמ' 2.

לוח השוואה

החוק	הפקודה	החוק	הפקודה
11	18	35, 4, 3, 1	1
שמור: 35	19	6, 5	2
14	20	7	3
17(ב)	21	17(ב)	4
18	22	13	5
לא חודש	23	14	6
21	24	לא חודש	7
17(א)	25	לא חודש	8
19	26	2	9
32 - נכסי המדינה	29	12	10
29	32	8	11
33(2) - ראיות	33	לא חודש	12
33(1) - ראיות	34	לא חודש	13
33(2) - ראיות	36	30	14(א)
25	37	27	14(ב)
לא חודש	38	28 סיפה	15
31	39	20	16(1)
לא חודש	40	שמור: 35	16(2)
30	41	לא חודש	16(3)
שמור: 35	42	שמור: 35	16(4)
ממוצה	43	לא חודש	16(5)
		שמור: 35	17

חוק להארכת תוקף של תקנות-שעת-חירום (אבטחת מוסדות חינוך), תש"ם-1980

1. תקפן של תקנות-שעת-חירום (אבטחת מוסדות חינוך), תשל"ד-1974: (להלן - הארכת תוקף התקנות), מוארך בזה עד יום י"ב כאלול תשמ"ב (31 באוגוסט 1982).

דברי הסבר

למנהל המוסד והיא תפרט את סוגי האגשים החייבים בו ואת דרכי האבטחה; מנהל המוסד או מי שהוא הסמין לכך יודיע מראש תוך זמן סביר, כפי שיקבע השו בכללים לאחר התייעצות בועדת החינוך והתרבות של הכנסת, למי שחייב באבטחה על פי הודעת הממונה על חובת האבטחה שהוטלה עליו, על המועדים לקיומה ועל פרטי הפעולות שעליו למלא, ומי שקיבל הודעה כאמור חייב לקיימה בהתאם להודעה.

(ב) הודעה לפי תקנת משנה (א) למנהל מוסד רואים אותה כאילו הגיעה לידיעתו באחת מאלה:

- (1) אם נמסרה לידי;
 - (2) אם נשלחה אליו בדואר רשום לפי מע המוסד;
 - (3) אם פורסמה בחרר המנהל הכללי של משרד החינוך והתרבות.
- (ג) הודעה לפי תקנת משנה (א) למי שחייב באבטחה רואים אותה כאילו הגיעה לידיעתו באחת מאלה:
- (1) אם נמסרה לידי;
 - (2) אם נשלחה אליו בדואר רשום לפי מען מקר מגוריו הקבוע.

סייגים

4. (א) לא ידרש הורה לקיים חובת אבטחה במש יותר מעשר שעות לחדש.

(ב) היתה האבטחה קשורה בשימוש בנשק או בפעיל לות בשעות הלילה, לא יהא חייב בה אלא מי שחיי בשירות בטחון לפי חוק שירות בטחון, תשי"ט-59 [נוסח משולב].

(ג) מי שנדרש לקיים חובת אבטחה בזמן פלוני יה פטור מלקיימה אם באותו זמן הוא אחד מאלה:

(1) חייל, כהגדרתו בחוק השיפוט הצבא השט"ו-55, בזמן שהוא מנוע מלקיים את חוב האבטחה בשל שירותו בצבא;

(א1) שוטר כמשמעותו בפקודת המשטרה [נוס חדש], תשל"א-1971, וסוהר כמשמעותו בפקודת בתי הסוהר [נוסח חדש], תשל"ב-1971, בזמן שה מנועים מלקיים את חובת האבטחה בשל שירותו

תקנות-שעת-חירום (אבטחת מוסדות חינוך), תשל"ד-1974, הותקנו בידי שר החינוך והתרבות לקראת שנת הלימודים תשל"ה, ומאז הוארך תקפן פעמים אחדות, אגב תיקונים. תקפן של התקנות, מכוח ההארכה האחרונה (סי"ח תשל"ט, עמ' 140), יפקע ביום י"ב כאלול תש"ם (31 באוגוסט 1980).

מכיון שנראה כי הצורך בתקנות אלה יעמוד גם בשנת ת"ם הבאות, מוצע להאריך את תקפן פעם נוספת לתקופה של שנתיים, דהיינו, עד יום י"ב כאלול תשמ"ב (31 באוגוסט 1982).

להלן נוסח התקנות:
הנדרות

1. בתקנות אלה -

"השר" - שר החינוך והתרבות;

"אבטחה" - לרבות אימונים, סריקות, שמירה וכל פעולה אחרת הדרושה לדעת הממונה לשם אבטחת מוסדות חינוך;

"הממונה" - מי שהשר מינהו להיות אחראי על אבטחת מוסדות חינוך לענין תקנות אלה, כולן או מקצתן;

"מוסד" - גן ילדים, בית ספר יסודי, תלמוד תורה, חטיבת ביניים, בית ספר על-יסודי, מוסד חינוך משלים, מפעל קיט לילדים, מרכז תרבות-נוער-וספורט, פנימייה, מוסד להשכלה גבוהה וכל מוסד אחר שבו ניתן חינוך.

הטלת חובה

2. (א) הממונה רשאי להטיל חובת אבטחה על תלמידי מוסד מכתה י' ומעלה, על הורי התלמידים, על מנהל המוסד, על המורים ועל עובדים אחרים של המוסד.

(ב) חובת אבטחה לפי תקנה זו -

(1) יכול שיחוייב תלמיד, חוץ מתלמיד במוסד להשכלה גבוהה, לקיימה גם במוסד שבו אינו לומד;

(2) לא תוטל בשל תלמידים במוסד להשכלה גבוהה על הוריהם.

הודעה על חובת אבטחה

3. (א) הודעה על הטלת חובת אבטחה תינתן בכתב

1 ק"ת תשל"ד, עמ' 1902; סי"ח תשל"ה, עמ' 18, עמ' 196, תשל"ו, עמ' 174, עמ' 274; תשל"ז, עמ' 210; תשל"ח עמ' 213; תשל"ט, עמ' 140.

- 2. שר החינוך והתרבות, באישור ועדת החינוך והתרבות של הכנסת, רשאי בכל עת, בצו שיפורסם ברשומות, לבטל את התקנות, כולן או מקצתן, או להגביל סמכויות על פיהן.
- 3. תחילתו של חוק זה כיום י"ט באלול תש"ם (31 באוגוסט 1980).

דברי הכנס

(ב) הגשת הערר לא תעכב מילוי חובת האבטחה, אלא אם הורה על כך יושב ראש ועדת הערר.

ועדות ערר

10. (א) הרשות המקומית תמנה ועדת ערר לעונן תקנות אלה, תוך המועד שקבע השר; לא מינתה הרשות המקומית ועדת ערר תוך המועד האמור, רשאי השר למנותה; מינייה של ועדת ערר יכול שיהיה לכל תחום השיפוט של אותה רשות מקומית או למוסד חינוך מסוים.

(ב) כל ועדת ערר תהיה של שלושה.

(ג) על ועדת ערר יהיו סעיפים 8 עד 11 לתוקפונות חקירה, תשכ"ט-1968.

(ד) הועדה רשאית לאשר את הטלת החובה בתנאים או ללא תנאים או לבטלה.

(2) ממלא תפקיד לפי חוק ההתגוננות האזרחית, תשי"א-1951;

(3) משרת בשירות עבודה לפי חוק שירות עבודה בשעת חירום, תשכ"ז-1967;

מי שנתקיים בו האמור בפסקאות (1) עד (3) יודיע על כך למנהל המוסד בתוך אחר קבלת הדרישה לקיים חובת אבטחה.

עזרור מחובת אבטחה

5. הממונה, או מי שהוא הסמיך לכך, רשאי לשחרר מחובת אבטחה, כולה או מקצתה, או לדחות מילווה, אם לפי שיקול דעתו, אין החייב בה מסוגל לקיימה מטעמי בריאות, והגשה לו תעודת רופא המעידה על כך, או מטעמים סבירים אחרים.

חובת עובד ומעביד

11. (א) מעביד ישחרר עובד מעבודתו לצורך מילוי חובת אבטחה שהוטלה על העובד לפי תקנות אלה.

(ב) המעביד ישלם לעובד את מלוא שכרו לזמן שערך מעבודתו בשל מילווה של חובת האבטחה שהוטלה עליו.

(ג) העובד יחזיר את זמן העדרו מהעבודה בשל מילווה של חובת אבטחה שהוטלה עליו, בדרך של שעות חלופות או משמרת אחרת, אף אם היה בכך סטייה מן האמור בחוק שעות עבודה ומנוחה, תשי"א-1951; לא יהיה העובד חייב לעבוד יותר משתי שעות חלופות בכל יום עבודה.

התנדבות לאבטחה ואבטחה בשכר

6. (א) הממונה רשאי, במקרים מיוחדים, ובהתאם לכך ללים שיקבע השר באישור ועדת החינוך והתרבות של הכנסת, להורות כי אבטחה מוסד תהיה על ידי שומרים בשכר, בגבולות תקציב שאושר לצורך זה; עשה כן הממונה, ישא אוצר המדינה בשכר ובתשלומי חובה אחרים המוטלים על המעביד.

(ב) מי שאינו חייב באבטחה מכוח תקנות אלה רשאי להתגרב בכתב לפעולות אבטחה, ומי שחייב באבטחה רשאי להתנדב כאמור לפעולות אבטחה נוספות על אלה והוא חייב בהן; עשה כן, יהא דינו כדין מי שמקיים חובת אבטחה מכוח תקנות אלה.

תקנות מתקנים

(א) היה הממונה סבור כי יש להתקין מתקנים במוסד שם אבטחתו, רשאי הוא, בהסכמת המשטרה, להורות רשות החינוך המקומית, כמשמעותה בחוק לימוד חובה, תשי"ט-1949, שבתחום שיפוטה מצוי המוסד, או לבעלי מוסד, על התקנתם, ומי שקיבל הוראה כאמור חייב בצעה.

(ב) הותקנו מתקנים לפי סעיף קטן (א), רשאי הממונה להורות כי אוצר המדינה ישא בהוצאות התקנתם, כולן ו מקצתן, במסגרת התקציב המיועד לכך במשרד החינוך והתרבות.

יוב הממונה

השר רשאי להורות לממונה לפעול במסגרת סמכו-תו, אם נראה לו שלא עשה כן.

דבר

(א) הטוען שחובת אבטחה הוטלה עליו, שלא כדין, רשאי לערור לפני ועדת ערר.

שמירת דינים

13. אין בתקנות אלה כדי לגרוע מהוראות כל דין.

תחולה על המדינה

13. לעונן תקנות אלה דין המדינה כדין כל מעביד.

השם

14. לתקנות אלה ייקרא "תקנות שעת-חירום (אבטחת מוסדות חינוך), תשל"ד-1974".